

Som overgang til afsnittet om interviewets bestanddele – herunder formuleringen af spørgsmål – findes et lille kapitel om interviewerens rolle. Læst med omtanke fortæller det meget om, hvor vanskeligt det er at være en god interviewer – og for den sags skyld en god meddeler!

Bregenhøjs bog om interviewteknik er en god bog. Spørgsmålet er bare, for hvem den især er anvendelig. Den store bredde i fremstillingen – spændende fra båndoptagerteknik til meddelerpsykologi – betyder, at alle vil kunne finde stof af interesse i den. Men for amatøren, der aldrig har prøvet at være »i felten« selv, er den formentlig ikke ideel til selvstudium. Ganske vist er der ikke mangel på information i bogen, men den stærkt koncentrerede fremstillingsform, som Bregenhøj ikke skal lastes for, gør, at der ligesom ikke rigtig er plads til at gøre opmærksom på vanskelighedernes størrelse. Den læser, der efter en gennemlæsning føler, at han nu virkelig ved noget om optegnelsesteknik, har faktisk ikke fået det ud af bogen, som det var meningen, han skulle have. I virkeligheden må man snarere opfatte denne »grundbog« som den vel qua udgivelsessted skal være, som en slags resumé, over hvilket ældre udøvere af faget kan diskutere de mangesidede vanskeligheder, denne form for informationsindsamling uvægerlig medfører. Derimod synes den at være særdeles anvendelig som kombineret grundbog og resumé i en undervisningssituation, hvor læreren personlig kan understrege vanskeligheder og supplere med flere selvoplevede eksempler.

Lars Friis

Hjælp til selvhjælp

LANDSARKIVET FOR FYN OG HJÆLPEMIDLERNE TIL DETS BENYTTELSE. *En oversigt af Anne Riising. Landsarkivet for Fyn 1970. 179 s. Ill. Indb. 28,75 kr.*

I 1944 kom en oversigt over det samlede indhold i Landsarkivet i Åbenrå, og i løbet af 1960-erne har Landsarkivet for Sjælland udgivet dels en samlet oversigt og dels en række specielle publikationer, hvori der gøres rede for Landsarkivets indhold. Sådanne publikationer har længe været savnet for Fyns vedkommende, og det må derfor hilses med glæde, at Landsarkivet for Fyn i 1970 har villet markere sit 75 års jubilæum ved at udsende en oversigt over de arkivgrupper, det rummer.

I et forord gør landsarkivar Carl Lindberg Nielsen rede for Landsarkivets tilblivelse og for dets virksomhed op til 1970. Landsarkivets bygninger står i alt væsentlig i det ydre, som de blev opført. Det kan derfor ikke undre nogen, at en udvidelse af magasin, arbejdsrum og læsesal efterhånden blev nødvendig, og i 1969 var man da nået så vidt, at man kunne indvie en ny kontorbygning i haven. Barakken, der har tilslutning til den gamle bygning, rummer kontorer til landsarkivaren og til den ene arkivar samt til assistenten, og desuden er der

indrettet en frokoststue for personalet, det sidste må betragtes som et stort fremskridt, for endnu i 1930-erne måtte arkivbetjenten benytte fyrrummet som opholdsrum og frokoststue.

Oversigten over Landsarkivets indhold er udarbejdet af daværende arkivar, nu landsarkivar, Anne Riising, der tidligere, i 1956, har forfattet en længe savnet tidssvarende katalog over Karen Brahes håndskriftsamling, den har tillige med biblioteket stadig til huse i Landsarkivet.

Oversigten der ikke giver sig ud for at være en fuldstændig registratur over landsarkivets indhold, men tilsigter at give et almindeligt overblik, skal nok blive benyttet af arkivgæsterne, da der her er tale om en fortrinlig introduktion, ved hvis hjælp de hurtigt og nemt kan blive fortrolige med, hvor de kan finde de relevante arkivalier. Størstedelen af disse er helt eller delvis registrerede, og desuden findes der en række særlige hjælpemidler som navneregistre til kirkebøger, fæsteprotokoller og borgerskabsprotokoller m. m., der er til stor hjælp ikke mindst ved personalhistoriske undersøgelser.

Landsarkivet for Fyn rummer de lokale arkivalier fra Fyns Stift, hovedsagelig embedsarkiverne, men indeholder også »et fremmedlegeme«, Ærø. Øen hørte indtil 1867 til Slesvig, og dens embedsarkiver afviger derfor fra de fynske, men svarer til de sønderjyske. Oversigten begynder med amtsstyrelsen og indledes med Fyns Guvernements Arkiv, der den dag i dag er lidet benyttet, skønt det i høj grad belyser vekselspillet mellem lokal- og centraladministration og giver fortrinlige oplysninger om øens økonomiske liv. I 1660 omfattede Fyns Stift både i verdslig og gejstlig henseende Fyn med Langeland og øerne, undtagen Ærø, samt Lolland-Falster, der dog fik deres egen amtmand i 1681 og egen biskop i 1803. Amtsarkiverne er opstillet i 4 grupper, og hertil kommer dele af Sønderborg-Nordborg amter vedrørende Ærø før 1867. Landsarkivar Wad skrev engang en lille afhandling om »Vandalismen på Fyn«, og man må erkende, at det var berettiget, når man erfarer, at de ældste dele af Svendborg Amts Arkiv i 1856 blev solgt af den daværende amtmand til Drewsens papirfabrik, hvorved langt den største del af arkivalierne indtil 1800 gik tabt. Magasinet er i vore dage fyldt til randen, hvad der har medført, at amtstuearkiverne p. t. er deponerede i Landsarkivet for Nørrejylland. Fyns Stift omfattede oprindeligt også Lolland-Falster samt Als og Ærø; som nævnt udskiltes Lolland-Falster som et særligt stift i 1803, og fra 1819–1864 var der en særlig biskop for Als og Ærø, hvis arkiv for en stor del beror i Landsarkivet for Fyn og resten i Landsarkivet i Åbenrå.

En række stiftelsers arkiver findes i Landsarkivet, her kan nævnes Odense adelige Jomfruklosters Arkiv og Odense Kommunitets, og især det velbevarede arkiv for Odense Gråbrødre Hospital fra 1539. Af de kommunale arkiver må fremhæves de fynske købstæders arkiver, de er gennemgående velbevarede, særlig gælder det om Fåborg og Nyborg, til gengæld er indholdet tyndt i lavsarkiverne. En guldgrube for fynske personalhistorikere er landsarkivar G. L. Wads seddelkartotek samt museumsdirektør Svend Larsens samlinger, der rummer fyldige oplysninger først og fremmest om borgere i Odense i 16. og 17. århun-

drede; angående personer og slægter hjemmehørende i Kerteminde går man sjældent forgæves til V. Wolls samlinger.

Den 12. oktober 1893 blev det fynske Landsarkivs læsesal åbnet for offentligheden, og en måned senere kom den første arkivgæst, men så kom der heller ikke flere det år. Siden da er situationen i nogen grad ændret. I 1967 var der 2639 gæster på læsesalen, og besøget er stadig blomstrende, og da læsesalen er den samme som i 1893, så sidder gæsterne snart på skødet af hinanden, men hyggeligt er der stadig, selv om der ikke mere er palmer og gyngestol som i Wads tid.

Åge Fasmer Blomberg

En nyttig vejledning

A. STRANGE NIELSEN: LOKALHISTORISKE ARKIVER. *D. H. F.s håndbøger, Kbh. 1972. 91 s. Indb. Særpris 18,40 kr.*

Vi har måttet vente længe på fremkomsten af denne vejledning for medarbejdere ved de lokalhistoriske arkiver, ifølge forordet faktisk 13 år, men ventetiden har været frugtbar, og det foreliggende arbejde vil i lang tid være en uvurderlig hjælp for de lokalhistoriske arkivarer.

Efter en oversigt over de statslige arkivers udvikling (skrevet af rigsarkivar Johan Hvidtfeldt) gives der en grundig redegørelse for, hvordan man går til værks ved oprettelsen af et lokalhistorisk arkiv, skaffer sig medarbejdere, indsamler arkivalier og registrerer dem m. v.

Da provisor Hans Brandt i 1937 oprettede det første lokalhistoriske arkiv i Fåborg, var der næppe nogen der tænkte sig muligheden af, at dette var begyndelsen til en landsomfattende bevægelse, der langtfra har toppet endnu. Hver måned opstår der et nyt lokalhistorisk arkiv, og Brandts vejledning i oprettelse af byhistoriske arkiver har været udsolgt siden 1959.

Det er af stor værdi, at forfatteren understreger vigtigheden af, at såvidt muligt alle lokalhistoriske arkiver anvender samme registreringsprincipper. Noget sådant vil i høj grad lette benyttelsen af det indsamlede materiale. Grundlaget er det system, som Hans Brandt i sin tid indførte i Fåborg: Arkivalierne deles i tre afdelinger: Personalhistorie, topografi og saglige emner, således at den sidste gruppe omfatter alt det, som ikke kan henføres til de to første grupper. Dette system har betydelige praktiske fordele og passer fuldstændigt på mange mindre afleveringer af arkivalier, som vitterligt kun angår personer eller lokaliteter. Det er dog nok tænkeligt, at den saglige gruppe i det lange løb vil vise sig at være den største, og man kunne måske have ønsket sig en mere udførlig vejledning i, hvorledes man finregistrerer den slags sager. S. 58-59 understreger forfatteren, at det er en dødssynd at splitte et sammenhængende arkivfond ad, og det gør en erfaren lokalarkivar sikkert heller aldrig, men der er næppe tvivl om, at det kan være en fristelse for en begynder at gøre det. Således vil f. eks. et